

L'emergència de la classe mitjana: cosa d'emergents

La classe mitjana augmenta amb intensitat als països emergents. Tant és així que el fort creixement econòmic i les favorables dinàmiques demogràfiques del continent asiàtic (amb la Xina i l'Índia al capdavant) la convertiran en la nova gran consumidora global. És més, la seva puixança no solament compensarà amb escreix l'estancament de la classe mitjana dels països avançats, sinó que té prou potencial per convertir-se en un motor clau del creixement mundial.¹

Tendències passades i futures de la classe mitjana mundial: dels avançats als emergents

- **Gairebé la meitat de la població mundial ja forma part de la classe mitjana.** Al final del 2018, es va superar un llindar significatiu: la meitat de la població mundial va passar a viure en llars de classe mitjana o riques. En concret, del total de 7.600 milions de ciutadans del món, 3.600 milions de persones pertanyien ja a la classe mitjana.² Es tracta d'una xifra important, més encara si mirem enrere i ens adonem que, amb prou feines 10 anys enrere, el nombre de persones que formaven la classe mitjana era la meitat (uns 1.800 milions).

- **La velocitat de creixement de la classe mitjana ha augmentat de forma considerable.** Després d'assolir els primers 1.000 milions al final dels vuitanta, la classe mitjana va trigar una mica més de 20 anys a sumar-hi 1.000 milions més i uns 8 anys per afegir-hi els últims 1.600 milions. De cara al futur, no sembla que el creixement de la classe mitjana s'hagi d'aturar (vegeu el primer gràfic). Així, les estimacions més recents situen el total de la classe mitjana al voltant dels 5.200 milions el 2030 (uns 1.600 milions més que en l'actualitat), xifra que representarà gairebé dues terceres parts de la població mundial prevista.

- **La Xina i l'Índia, generadores de la nova classe mitjana.** Des del 2009, la Xina ha estat responsable de l'entrada de gairebé 700 milions de persones a les files de la classe mitjana mundial: el 40% del total de nous entrants. A més a més, la suma de la Xina i l'Índia ha contribuït al voltant del 60% a la nova classe mitjana (en uns 1.000 milions de persones). En els 10 propers anys, les perspectives no són gaire diferents, ja que els dos països també hi contribuiran amb uns 1.000 milions més (de nou, al voltant del 60% de l'increment estimat a nivell mundial). L'única diferència és que s'espera que s'inverteixin els papers entre la Xina i l'Índia com a generadores de classe mitjana, i l'Índia serà la responsable del 40% de l'augment total global. En termes més generals, gairebé el 90% dels nous entrants en la classe mitjana seran asiàtics.

- **El centre de gravetat de la classe mitjana es desplaça cap a Àsia.** Aquesta dinàmica emergent representa un canvi en la geografia de la classe mitjana. A tall d'exemple, si haguéssim de situar en un mapa del món el centre gravitatori de la classe mitjana, el 1990 se situaria al mig de l'Atlàntic, entre els EUA i l'Europa Occidental. En aquell moment, tres quartes parts de la classe mitjana mundial es concentraven en aquestes dues regions, que amb prou feines representaven una tercera part de la població mundial. En l'actualitat, en canvi, al voltant de dues terceres parts de la classe mitjana mundial viuen ja en països no avançats (o emergents), i el seu centre de gravetat se situa al voltant de Turquia. El 2030, aquest centre de gravetat s'acostarà de forma irremeiable als dos grans gegants asiàtics, ja que hi viurà una mica més del 40% de la classe mitjana mundial. I els emergents, en conjunt, englobaran més de tres quartes parts de la classe mitjana total.

La classe mitjana emergent impulsarà la demanda global

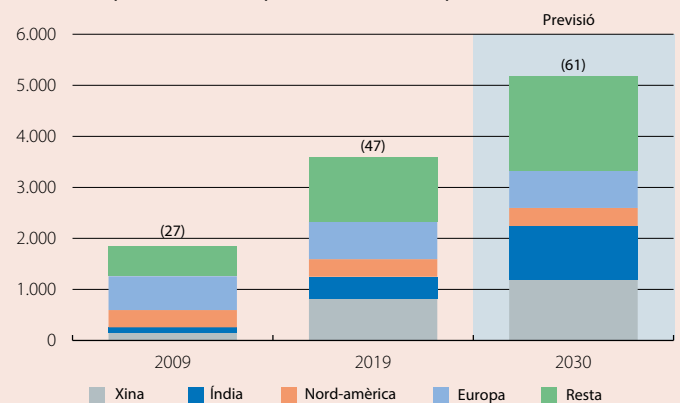
- **El consum de la classe mitjana és un motor clau de la demanda global.** Recordem que, en l'actualitat, el consum privat representa al voltant de la meitat de la demanda global. I d'aquest consum privat, unes dues terceres parts provenen del con-

1. La definició de classe mitjana que utilitzem en aquest article es basa en la capacitat de despesa dels individus en termes absoluts, és a dir, dins uns llindars específics, entre 11 i 110 dòlars diaris, i comparables entre països, en paritat de poder de compra. Quan es fan anàlisis de caràcter més global, com aquesta, és més convenient aquest tipus de mesures. Les mesures relatives s'utilitzen quan s'analitza l'evolució temporal d'un únic país o en la comparativa de diferents països, quan són semblants en termes de desenvolupament econòmic. Per a més detalls sobre les diferents maneres de mesurar la classe mitjana, vegeu l'article «[Qui és la classe mitjana?](#)», en aquest mateix Dossier.

2. Totes les estimacions numèriques es realitzen a partir de la metodologia desenvolupada per Homi Kharas, expert en creixement emergent, així com per altres experts que en segueixen els passos. Vegeu Kharas, H. (2010), «The emerging middle class in developing countries», OECD Working Paper; Kharas, H. (2017), «The unprecedented expansion of the global middle class: an update», Brookings, i dades procedents del World Data Lab.

Classe mitjana mundial

Milions de persones (entre parèntesis, % de la població total)

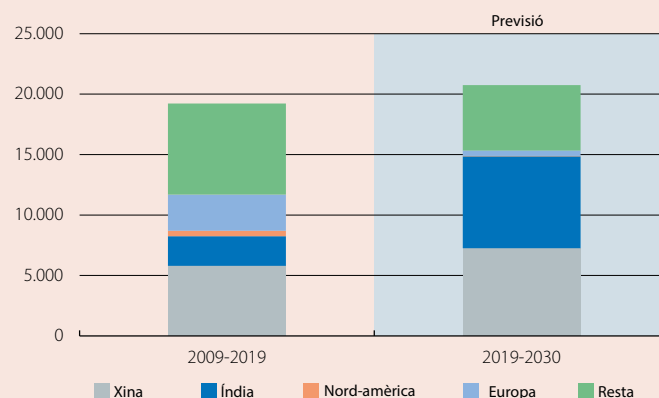
Nota: Una llar forma part de la classe mitjana quan la capacitat de despesa per dia i per persona se situa entre els 11 i els 110 dòlars diaris (mesurats en paritat de poder adquisitiu). Per a més detalls, vegeu les notes 1 i 2 del text.

Font: CaixaBank Research, a partir de les estimacions de Homi Kharas i pròpies.

sum de la classe mitjana. Així, podem dir que el consum de la classe mitjana representa una tercera part de la demanda global i està dividit gairebé a parts iguals entre el consum de la classe mitjana en avançats i en emergents. Un percentatge que ha augmentat en el temps i que, durant anys, va tenir el suport de la creixent capacitat de despesa de la classe mitjana dels països avançats. No obstant això, l'estancament actual de la classe mitjana als avançats³ ha dirigit totes les mirades cap al consumidor emergent, amb l'expectativa que sigui capaç d'omplir el buit que deixen els consumidors dels països avançats.

- **La nova classe mitjana emergent asiàtica impulsarà el consum mundial.** De fet, en els 10 últims anys, els nous entrants a la classe mitjana, procedents, principalment, de la Xina, han estat capaços de mantenir la tendència ascendent de la despesa total dels consumidors de classe mitjana al ritme que, en èpoques passades, ho havia fet la classe mitjana dels avançats. En els 10 propers anys, la Xina, l'Índia i altres països, com Indonèsia, continuaran donant suport a l'avanç de la demanda mundial (vegeu el segon gràfic). L'augment del nombre d'entrants en la classe mitjana procedents dels emergents i la creixent capacitat de despesa per persona d'aquesta classe mitjana emergent proporcionaran un increment en la demanda mundial comparable al de les últimes dècades.⁴ D'aquesta manera, s'espera que el consum de la classe mitjana passi del 33% de la demanda global actual al 40% el 2030⁵ (amb un percentatge emergent més alt en aquesta ocasió, del 65%).

Augment de la despesa de la classe mitjana mundial Milers de milions de dòlars PPA

Nota: Una llar forma part de la classe mitjana quan la capacitat de despesa per dia i per persona se situa entre els 11 i els 110 dòlars diaris (mesurats en paritat de poder adquisitiu, PPA). Per a més detalls, vegeu les notes 1 i 2 del text.

Font: CaixaBank Research, a partir de les estimacions de Homi Kharas i pròpies.

Tipologia de la nova classe mitjana: més heterogènia

- El fort progrés de la nova classe mitjana emergent no solament ha comportat que la classe mitjana ocupi, finalment, la primera línia de l'escena global, sinó que **hàgim deixat de parlar d'«una classe mitjana» en favor d'«una varietat de classes mitjanes»**.⁶ En aquest sentit, les empreses o, fins i tot, les polítiques públiques, el principal segment d'interès de les quals és el de la classe mitjana, hauran de ser capaces d'adaptar-se a les diferents classes mitjanes del món.
- **Diferències en la capacitat de despesa per capita.** La classe mitjana dels països emergents té una capacitat de despesa *per capita* inferior a la dels avançats i molt dispar entre els diferents països que la formen. A tall d'exemple, la classe mitjana de Bangladesh o d'Algèria és molt més pobra que la relativament acomodada classe mitjana de Colòmbia o de Mèxic, i la despesa *per capita* de la classe mitjana xinesa és, de mitjana, el 30% superior a la de l'Índia. En el cas de la Xina, aquesta capacitat de despesa més alta explica la tendència creixent, entre els consumidors, a adquirir productes importats, que van des dels aliments fins als cosmètics o els cotxes.
- **Pertànyer a la classe mitjana no és garantia de tenir una feina estable.** A la majoria de països emergents, la taxa d'informalitat laboral és molt elevada dins la classe mitjana, una casuística que, als països avançats, es concentra entre la població més pobra. Així, nombrosos estudis situen la taxa d'informalitat per damunt del 50% en la classe mitjana emergent i arriba fins al 80% en alguns països de Centreamèrica.⁷ Aquesta situació, entre altres efectes, comporta un consum menys estable que entre la classe mitjana dels països avançats.
- **Finalment, la distribució per edat de la classe mitjana també presenta diferències importants.** Als països avançats, la classe mitjana envelleix,⁸ una tendència ben diferent a la que s'observa als països emergents. De fet, a l'Índia, per exemple, el 2030, el gros de la classe mitjana estarà format per la població entre 20 i 45 anys, mentre que, a la Xina, el rang dels 45 als 65 anys concentrarà un elevat percentatge del total de la classe mitjana del país.⁹ Això implicarà diferències importants en el tipus de consum i en les demandes de polítiques públiques per part de les classes mitjanes en aquestes economies.

Malgrat l'heterogeneïtat creixent de la classe mitjana, no hi ha dubte que el domini demogràfic del continent asiàtic, encapçalat per la Xina i per l'Índia, i el seu fort creixement econòmic convertiran les seves classes mitjanes en els nous consumidors globals.

Clàudia Canals

3. Vegeu els altres tres articles d'aquest mateix Dossier.

4. És interessant esmentar que, segons les estimacions més recents del World Data Lab, el consum de la classe alta nord-americana se situarà al capdavant dels grans consumidors globals. Vegeu «Who will drive consumer spending in the next decade» (post del 7 de novembre del 2018 a l'OECD Development Matters).

5. De 40.500 milions de dòlars en paritat de poder adquisitiu actuals a 61.254 el 2030.

6. Vegeu Brandi, C. i Büge, M. (2014), «A cartography of the new middle classes in developing and emerging countries», Deutsches Institut für Entwicklungspolitik.

7. Vegeu Melguizo, A. (2015), «Pensions, informality, and the emerging middle class», IZA World of Labor.

8. Vegeu l'article «El futur de les classes mitjanes: la tecnologia i la demografia les canviaran, però no desapareixeran», en aquest mateix Dossier.

9. Segons les estimacions del World Data Lab.